

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ OSÓB FIZYCZNYCH
W ŻYCIU PRYWATNYM**

ustalone uchwałą nr UZ/151/2014 z dnia 27 maja 2014 r. Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/393/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r. oraz ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/215/2018 z dnia 6 lipca 2018 r.

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	<p>OWU: § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 11 ust. 5, § 14 ust. 1–3, § 15, § 18, § 21 ust. 1, § 22 ust. 1, 2, 4–8.</p> <p>Załącznik do OWU – klauzule dotyczące ryzyk dodatkowych: klauzula nr 1, klauzula nr 2, klauzula nr 3, klauzula nr 4: ust. 1, klauzula nr 5: ust. 1, klauzula nr 7, klauzula nr 9: ust. 1 i 2, klauzula nr 10: ust. 1 i 2, klauzula nr 11: ust. 1, klauzula nr 13: ust. 1, klauzula nr 14: ust. 1.</p>

Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia

OWU:
§ 3, § 4, § 5 ust. 6, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10 ust. 1 i 2, § 11 ust. 1–3, § 14 ust. 4, § 15, § 18, § 21 ust. 2, § 22 ust. 3, § 23 ust. 3.

Załącznik do OWU – klauzule dotyczące ryzyk dodatkowych:

klauzula nr 4: ust. 2,
klauzula nr 5: ust. 2,
klauzula nr 9: ust. 2 i 3,
klauzula nr 10: ust. 2 i 3,
klauzula nr 11: ust. 2,
klauzula nr 13: ust. 2,
klauzula nr 14: ust. 2.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej osób fizycznych w życiu prywatnym, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwaną dalej „PZU”, obejmujących ochroną odpowiedzialność cywilną osób fizycznych w życiu prywatnym.
2. OWU mają również zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
3. Językiem stosowanym przez PZU w relacjach z konsumentem jest język polski.

§ 2

1. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe, w szczególności klauzule stanowiące załącznik do OWU, lub odbiegające od uregulowań OWU.
2. PZU zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
3. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nieregulowanym tymi postanowieniami.

§ 3

W sprawach nieregulowanych w OWU lub w umowie ubezpieczenia, do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

DEFINICJE

§ 4

Przez użyte w OWU pojęcia należy rozumieć:

- 1) **amatorskie uprawianie sportu** – uprawianie sportu rekreacyjnie, jako formy wypoczynku bądź celem utrzymania lub regeneracji sił vitalnych;
- 2) **choroba zakaźna** – choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy;
- 3) **czynności życia prywatnego** – czynności wykonywane przez Ubezpieczonego dotyczące jego sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą i działalnością zarobkową; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia funkcji, w tym funkcji honorowych w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych, oraz pracy w charakterze wolontariusza;
- 4) **dokument ubezpieczenia** – polisa, karta, certyfikat lub inny dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
- 5) **konsument** – osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową;

- 6) **małe jednostki pływające** – następujący sprzęt pływający: deski windsurfingowe, łodzie wiosłowe, kajaki wodne, rowery wodne, pontony, skutery wodne, jachty żaglowe o powierzchni pomiarowej żagli do 10 m² oraz łodzie motorowe lub jachty motorowe z silnikiem o mocy nie przekraczającej 5 kW;
- 7) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące poszkodowanemu w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, za który ubezpieczony ponosi odpowiedzialność w zakresie objętym umową ubezpieczenia;
- 8) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, wstępny, zstępny, brat, siostra, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, bratowa, szwagier, szwagierka, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
- 9) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
- 10) **pomoc domowa** – każda osoba (gospośia, ogrodnik, opiekunka do dzieci, osoba sprawująca opiekę nad osobą niepełnosprawną, osoba sprawująca opiekę nad psem) wykonująca powierzone prace pomocnicze w gospodarstwie domowym na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym;
- 11) **psy agresywne** – psy ras uznawanych za agresywne na podstawie obowiązujących przepisów prawa polskiego oraz psy o widocznych cechach tych ras: amerykański pit bull terier, pies z Majorki (Perro de Presa Mallorquin), bulldog amerykański, dog argentyński, pies kanaryjski (Perro de Presa Canario), tosa inu, rottweiler, akbash dog, anatolian karabash, moskiewski stróżujący, owczarek kaukaski;
- 12) **Regulamin** – właściwe regulaminy świadczenia usług drogą elektroniczną;
- 13) **sporty wysokiego ryzyka** – następujące sporty, których uprawianie wymaga ponadprzeciętnych umiejętności:
 a) sporty motorowe lub motorowodne (sporty, których nie można uprawiać bez silnika stosowanego jako bezpośredni napęd lub siła pociągowa) z wyłączeniem sportów uprawianych na małych jednostkach pływających;
 b) sporty powietrzne: szybowictwo, baloniarstwo, skoki ze spadochronem, lotniarstwo, paralotniarstwo, motolotniarstwo, pilotowanie jakichkolwiek samolotów silnikowych;
 c) sporty wodne: żeglarstwo morskie, rafting i jego odmiany,
 d) sztuki walki i sporty obronne;
- 14) **suma gwarancyjna** – określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU;
- 15) **szkoda** – szkoda na osobie lub szkoda rzeczowa;
- 16) **szkoda na osobie** – szkoda powstała wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 17) **szkoda rzeczowa** – szkoda powstała wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 18) **terroryzm** – działanie skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszanie ludności lub dezorganizację życia publicznego – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych;
- 19) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia;
- 20) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, której odpowiedzialność cywilna objęta jest ochroną ubezpieczeniową (Ubezpieczający będący osobą fizyczną, który zawarł umowę ubezpieczenia na własny rachunek albo osoba fizyczna, na rachunek której została zawarta umowa ubezpieczenia);
- 21) **umowa direct** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, w tym o świadczeniu usług drogą elektroniczną, niebędąca umową w systemie uproszczonym;
- 22) **umowa ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia, do której zastosowanie mają OWU;
- 23) **umowa w systemie uproszczonym** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, w tym o świadczeniu usług drogą elektroniczną, z zastosowaniem przesłanej przez PZU oferty;
- 24) **wniosek** – wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia złożony przez Ubezpieczającego; w przypadku zawierania umowy direct wniosek o zawarcie umowy direct złożony przez Ubezpieczającego ustnie podczas rozmowy telefonicznej lub za pośrednictwem Internetu, a następnie utwalony w systemie teleinformatycznym lub w inny sposób;
- 25) **wyczynowe uprawianie sportu** – forma aktywności fizycznej polegająca na uprawianiu dyscyplin sportu w celu uzyskania w drodze rywalizacji maksymalnych wyników sportowych przez osoby będące członkami klubów, związków lub organizacji sportowych;
- 26) **wypadek ubezpieczeniowy** – działanie lub zaniechanie, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia;
- 27) **zakażenie** – wniknięcie do organizmu i rozwój biologicznego czynnika chorobotwórczego;
- 28) **zwierzęta domowe** – psy, koty, chomiki, świnki morskie, papugi, kanarki, żółwie, ryby akwariowe, z wyłączeniem trzymanych w celach hodowlanych lub handlowych.

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 5

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadanym mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) jest on zobowiązany do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna osób bliskich Ubezpieczonego pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadanym mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) są one zobowiązane do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej.
3. Ponadto, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna pomocy domowej wobec osób trzecich za szkody na osobie lub szkody rzeczowe będące następstwem czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) wyrządzone podczas wykonywania powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
5. Z zastrzeżeniem § 9 i § 10, ochroną ubezpieczeniową objęte są w szczególności szkody wyrządzone:
  - 1) wskutek posiadania lub użytkowania nieruchomości łącznie ze szkodami wodno-kanalizacyjnymi;
  - 2) wskutek posiadania lub używania ruchomości, w tym urządzeń gospodarstwa domowego, roweru, wózka inwalidzkiego;
  - 3) przez posiadane zwierzęta domowe;
  - 4) wskutek amatorskiego uprawiania sportu, w tym użytkowania dalnie sterowanych (bezzałogowych) modeli pojazd-

dów, statków powietrznych i wodnych, jeżeli ich ciężar nie przekracza 5 kg.

6. PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej Ubezpieczonego oraz osób, o których mowa w ust. 2 i 3, określonej przepisami prawa polskiego, z zastrzeżeniem postanowień OWU.

§ 6

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–4, niezależnie od odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w § 5, PZU w ramach sumy gwarancyjnej, obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody rzeczowe spowodowane bezpośrednim działaniem wody lub innej cieczy, która wydoszła się z instalacją centralnego ogrzewania, klimatyzacyjnej, wodnej lub kanalizacyjnej lub urządzeń domowych bezpośrednio z nimi współpracujących, gdy bezpośrednio źródło powstania tej szkody znajduje się w nieruchomości będącej w posiadaniu Ubezpieczonego. Ochrona nie obejmuje szkód, których źródłem jest instalacja stanowiąca część wspólną nieruchomości.
2. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są szkody:
- 1) powstałe wskutek siły wyższej;
  - 2) wyrządzone z winy umyślnej Ubezpieczonego, osoby, o której mowa w § 5 ust. 2 lub 3, lub osoby, której Ubezpieczony powierzył pieczęć nad nieruchomością będącą w posiadaniu Ubezpieczonego.
3. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1 i 2, obejmuje wyłącznie szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej z wyłączeniem szkód rzeczowych wyrządzonych osobie bliskiej Ubezpieczonego, szkód rzeczowych wyrządzonych pomocy domowej, gdy szkoda powstała podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym oraz szkód rzeczowych wyrządzonych osobie, której Ubezpieczony powierzył pieczęć nad nieruchomością będącą w posiadaniu Ubezpieczonego.
4. Postanowienia § 9 ust. 1 pkt 5, 10–14, ust. 2, § 10 ust. 1 pkt 1–2 stosuje się odpowiednio.
5. Do odpowiedzialności, o której mowa w ust. 1–4, stosuje się postanowienia § 11.

§ 7

Warunkiem odpowiedzialności PZU z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia (niezależnie od momentu powstania lub ujawnienia się szkody) oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.

§ 8

O ile nie umówiono się inaczej, ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 9

1. PZU nie odpowiada za szkody:
- 1) wyrządzone umyślnie;
  - 2) wyrządzone osobie bliskiej Ubezpieczonego;
  - 3) wyrządzone pomocy domowej podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym;
  - 4) wyrządzone przez pomoc domową wskutek czynności nie mieszczących się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;
  - 5) wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 6) wyrządzone przez posiadane zwierzęta inne niż zwierzęta domowe, z wyłączeniem szkód wyrządzonych wskutek posiadania pasiek do 5 uli;

- 7) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, w ramach którego Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 5 ust. 2 i 3, miały obowiązek posiadania ochrony ubezpieczeniowej;
  - 8) wyrządzone wskutek wyczynowego uprawiania sportu lub wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka;
  - 9) wyniki z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażeń;
  - 10) powstałe w następstwie działań wojennych, aktów sabotażu, terroryzmu, strajków, niepokojów społecznych;
  - 11) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków;
  - 12) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych, substytutów pieniądza, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, papierów wartościowych, dokumentów, nośników danych, zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub rzeczy ruchomych o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
  - 13) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego;
  - 14) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, dymu, ścieków, zagrzybienia, wibracji lub działania hałasu;
  - 15) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem szkody na osobie;
  - 16) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 17) związane z dostępem lub korzystaniem z Internetu;
  - 18) na osobie wyrządzone przez zwierzęta nie poddane wymaganym szczepieniom ochronnym;
  - 19) związane z odpowiedzialnością Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2, z tytułu członkostwa we wspólnocie mieszkaniowej.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywnien sądowych i administracyjnych, zadatków, roszczeń z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 5 ust. 2 i 3, są zobowiązani.

§ 10

1. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie do umowy ubezpieczenia odpowiednich klauzul stanowiących załącznik do OWU, PZU nie odpowiada za szkody:
- 1) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 5 ust. 2, korzystali na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 2) wyrządzone przez posiadane psy agresywne;
  - 3) związane z tytułu posiadania lub używania koni;
  - 4) powstałe z tytułu uczestnictwa w polowaniach;
  - 5) powstałe z tytułu posiadania lub używania broni palnej, pneumatycznej, urządzeń do gry w paintball oraz amunicji do tej broni lub urządzeń;
  - 6) powstałe z tytułu posiadania lub używania jednostek pływających;
  - 7) wyrządzone w związku z posiadaniem, kierowaniem lub używaniem pojazdów mechanicznych niepodlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych;
  - 8) wyrządzone najemcy;
  - 9) wyrządzone w związku z praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły.
2. Szkody wymienione w ust. 1 zostają objęte zakresem ubezpieczenia tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści klauzuli.
3. Za rozszerzenie zakresu ochrony poprzez włączenie klauzul w umowie ubezpieczenia ustalona jest dodatkowa składka ubezpieczeniowa.

SUMA GWARANCYJNA

§ 11

- Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia.
- W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione podlimity kwotowe określające odpowiedzialność PZU za szkody:
  - z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego;
  - określonego rodzaju, przy czym każdorazowa wypłata odszkodowania w zakresie ubezpieczenia, dla którego ustalono podlimity kwotowe zmniejsza te podlimity aż do całkowitego wyczerpania oraz powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
- Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 5 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej oraz podlimitów o wypłaconą kwotę.
- Za zgodą PZU, Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną dokonując zapłaty dodatkowej składki.
- W ramach sumy gwarancyjnej PZU zobowiązany jest do:
  - zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania środków podjętych przez Ubezpieczonego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
  - pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody;
  - pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
    - niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU,
    - niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności, jeżeli PZU zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
    - kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA I CZAS JEJ TRWANIA SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 12

- Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym).
- Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego, przy czym nie dotyczy to umowy w systemie uproszczonym. Wniosek zawiera informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki ubezpieczeniowej. PZU może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku.
- Umowę w systemie uproszczonym uważa się za zawartą z dniem zapłaty składki ubezpieczeniowej z tytułu tej umowy ubezpieczenia.
- Zawarcie umowy direct następuje po uprzednim:
  - zapoznaniu się z Regulaminem oraz jego zaakceptowaniu przez Ubezpieczającego;
  - zaakceptowaniu treści OWU przez Ubezpieczającego;
  - złożeniu wniosku.
- Wniosek powinien zawierać między innymi:
  - imię, nazwisko lub firmę Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, nr PESEL, nr REGON;
  - adres zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego;

- zakres ubezpieczenia;
  - okres ubezpieczenia;
  - sumę gwarancyjną;
  - ilość i wielkość szkód z wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie 3 ostatnich lat.
- Jeżeli wniosek nie zawiera danych, o których mowa w ust. 5, albo innych istotnych informacji niezbędnych do oceny ryzyka, Ubezpieczający zobowiązany jest na wezwanie PZU odpowiednio go uzupełnić.
  - Umowę direct zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego złożonego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Umowę direct uważa się za zawartą z chwilą potwierdzenia przez PZU przyjęcia wniosku Ubezpieczającego.
  - Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
  - Umowa ubezpieczenia zawierana jest na okres wskazany w tej umowie.

§ 13

- Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego). Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na Ubezpieczającym. Dokument ubezpieczenia otrzymuje Ubezpieczający.
- Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU może on podnieść również przeciwko Ubezpieczoneму.
- Ubezpieczony może żądać by PZU udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

§ 14

- Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU zapytywał we wniosku albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
- W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ust. 1. Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 14 dni od otrzymania o nich wiadomości.
- W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
- PZU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1–3, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1–3 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 15

- Odpowiedzialność PZU rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
- Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono dzień, w którym rozpoczyna się okres ubezpieczenia przypadający przed dniem, w którym powinna zostać zapłacona składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
- Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono dzień, w którym rozpoczyna się okres ubezpieczenia przypadający po dniu, w którym powinna zostać zapłacona składka ubezpieczeniowa lub

jej pierwsza rata, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona do dnia poprzedzającego pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zaplaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty.

§ 16

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU.
2. Składka ubezpieczeniowa ustalana jest w zależności od:
  - 1) wysokości sumy gwarancyjnej;
  - 2) okresu ubezpieczenia;
  - 3) zakresu ubezpieczenia (przedmiotowego, terytorialnego);
  - 4) indywidualnej oceny ryzyka.
3. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje przy zawarciu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny tryb i terminy zapłaty składki. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje w formie gotówkowej albo w porozumieniu z PZU w formie bezgotówkowej. W przypadku umowy direct zapłata składki następuje w formie bezgotówkowej, a szczegółowe zasady zapłaty składki określa Regulamin.
4. Jeżeli zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty składki ubezpieczeniowej uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU pełną, wymagalną kwotą określoną w umowie ubezpieczenia.
5. Składka ubezpieczeniowa za roczny okres ubezpieczenia w uzasadnionych przypadkach może być zapłacona w ratach. Terminy płatności i wysokość kolejnych rat składki określa się w umowie ubezpieczenia.
6. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał do wiadomości PZU nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, Ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU gdyby podano dane prawdziwe a składką ubezpieczeniową przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania. Postanowienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym).
7. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

§ 17

W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.

ROZWIĄZANIE UMOWY UBEZPIECZENIA I USTANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU ZWROT SKŁADKI UBEZPIECZENIOWEJ

§ 18

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
- 2) z dniem wyczerpania sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;

- 3) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 19 ust. 1 i 2;
- 4) z dniem doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia PZU o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
- 6) z dniem doręczenia drugiej stronie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 17.

§ 19

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU nie poinformował Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy ubezpieczenia, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki za okres, w jakim PZU udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym), w której Ubezpieczający jest konsumentem, termin w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane.

§ 20

W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO LUB UBEZPIECZONEGO

§ 21

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 22

1. Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o wypadku ubezpieczeniowym w terminie 7 dni od dnia jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązków, o którym mowa w ust. 1, obciąża także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, PZU może

- odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
4. Skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli PZU w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
  5. W razie wystąpienia przez poszkodowanego przeciwko Ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie, Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU.
  6. W przypadku wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 5, na drogę sądową, Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU.
  7. Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.
  8. W razie zajęcia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony jest zobowiązany do podjęcia współpracy z PZU w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA ORAZ OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU

§ 23

1. PZU wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia, o którym mowa w § 22 ust. 5, nie wywołuje skutków prawnych względem PZU, jeżeli PZU nie wyraził na to uprzedniej zgody.
4. Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenie jednorazowe;
  - 2) renty czasowe;
  - 3) renty dożywotnie.
5. PZU jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
  - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
    - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
    - b) Ubezpieczonego w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;

- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.
6. PZU wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 24

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
  - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
5. Odpowiedź PZU na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z tym że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek osoby, która złożyła tę reklamację, skargę lub zażalenie.

6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. W przypadku umowy zawieranej za pośrednictwem Internetu, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygnięcia sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU to: reklamacje@pzu.pl.
13. PZU podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

§ 25

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

ZAŁĄCZNIK – KLAUZULE DOTYCZĄCE RYZYK DODATKOWYCH

KLAUZULA NR 1

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY BĘDĄCE NASTĘPSTWEM WYPADKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, KTÓRE ZASZŁY NA TERENIE PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ ISLANDII, NORWEGII I SZWAJCARII

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego oraz osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii.

KLAUZULA NR 2

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY BĘDĄCE NASTĘPSTWEM WYPADKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, KTÓRE ZASZŁY NA TERENIE CAŁEGO ŚWIATA Z WYŁĄCZENIEM USA I KANADY

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego oraz osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie całego świata z wyłączeniem USA i Kanady.

KLAUZULA NR 3

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY BĘDĄCE NASTĘPSTWEM WYPADKÓW UBEZPIECZENIOWYCH, KTÓRE ZASZŁY NA TERENIE CAŁEGO ŚWIATA

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego oraz osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie całego świata.

KLAUZULA NR 4

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W MIENIU NAJMOWANYM

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, korzystali na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) polegających na utracie mienia z innych przyczyn niż niszczenie lub uszkodzenie;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia;
  - 3) powstałych w pojazdach oraz ich wyposażeniu i rzeczach pozostawionych w tych pojazdach;
  - 4) powstałych w następstwie prac budowlano-montażowych lub remontowych, za wyjątkiem napraw koniecznych, do których zobowiązany jest Ubezpieczony lub osoby, o których

mowa w § 5 ust. 2 OWU, na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

KLAUZULA NR 5

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ POSIADANE PSY AGRESYWNE

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody wyrządzone przez psy agresywne posiadane przez Ubezpieczonego lub ww. osoby.
2. PZU nie odpowiada za szkody wyrządzone przez psy agresywne niebędące w kagańcu i na smyczy poza miejscem wskazanym w umowie ubezpieczenia jako adres zamieszkania Ubezpieczonego.

KLAUZULA NR 7

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE Z TYTUŁU POSIADANIA LUB UŻYWANIA KONI

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody powstałe z tytułu posiadania lub używania przez Ubezpieczonego lub ww. osoby, koni w celach rekreacyjnych.

KLAUZULA NR 9

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE Z TYTUŁU UCZESTNICTWA W POLOWANIACH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody powstałe z tytułu uczestnictwa w polowaniach, w tym używania myśliwskiej broni palnej oraz amunicji do tej broni przez Ubezpieczonego lub ww. osoby, a także o szkody wyrządzone z tytułu uczestnictwa w polowaniach przez posiadane przez Ubezpieczonego lub ww. osoby psy wykorzystywane w celach myśliwskich.
2. PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej pod warunkiem posiadania przez Ubezpieczonego lub osoby, o których mowa w ust. 1, wymaganych przepisami prawa uprawnień i zezwoleń na:
  - 1) uczestnictwo w polowaniach;
  - 2) posiadanie myśliwskiej broni palnej i amunicji do tej broni;
  - 3) posiadanie psów wykorzystywanych w celach myśliwskich.
3. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone wskutek nieprawidłowego zabezpieczenia myśliwskiej broni palnej podczas transportu;
  - 2) wyrządzone wskutek użycia myśliwskiej broni palnej przerobionej w sposób zmieniający jej rodzaj, kaliber lub przeznaczenie;
  - 3) wyrządzone przez zwierzyne łowną w uprawach i płodach rolnych;
  - 4) wyrządzone podczas polowania w uprawach i płodach rolnych.

KLAUZULA NR 10

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE Z TYTUŁU POSIADANIA LUB UŻYWANIA BRONI PALNEJ, PNEUMATYCZNEJ, URZĄDZEŃ DO GRY W PAINTBALL ORAZ AMUNICJI DO TEJ BRONI LUB URZĄDZEŃ

(ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE Z TYTUŁU POSIADANIA LUB UŻYWANIA BRONI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody powstałe z tytułu posiadania lub używania przez Ubezpieczonego lub ww. osoby broni palnej, pneumatycznej, urządzeń do gry w paintball oraz amunicji do tej broni lub urządzeń.
2. Przez broń palną należy rozumieć broń bojową, myśliwską, sportową, gazową, alarmową, sygnałową.
3. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone wskutek użycia broni posiadanej bez wymaganych przepisami prawa zezwoleń;
  - 2) wyrządzone wskutek nieprawidłowego zabezpieczenia broni podczas transportu;
  - 3) wyrządzone wskutek użycia broni przerobionej w sposób zmieniający jej rodzaj, kaliber lub przeznaczenie.

KLAUZULA NR 11

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE Z TYTUŁU POSIADANIA LUB UŻYWANIA MAŁYCH JEDNOSTEK PŁYWAJĄCYCH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody powstałe z tytułu posiadania lub używania przez Ubezpieczonego lub ww. osoby małych jednostek pływających.
2. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone wskutek posiadania lub używania sprzętu nieposiadającego wymaganych atestów, przeglądów, badań, wymaganych przepisami prawa;
  - 2) wynikiłe z eksploatacji sprzętu niezgodnie z przeznaczeniem;
  - 3) wyrządzone przez osoby, które nie posiadały wymaganych uprawnień do prowadzenia małych jednostek pływających, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

KLAUZULA NR 13

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W ZWIĄZKU Z POSIADANIEM, KIEROWANIEM LUB UŻYWIANIEM POJAZDÓW MECHANICZNYCH NIEPODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWEMU UBEZPIECZENIU ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH

(ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE POJAZDEM NIEOBJĘTYM OBOWIĄZKOWYM OC KOMUNIKACYJNYM)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres

ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody wyrządzone w związku z posiadaniem, kierowaniem lub używaniem przez Ubezpieczonego lub ww. osoby pojazdów mechanicznych niepodlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód wyrządzonych przez osoby, które nie posiadały wymaganych przepisami prawa uprawnień do kierowania pojazdem, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

KLAUZULA 14

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE NAJEMCY

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody wyrządzone najemcy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego jednorodzinnego znajdujących się w posiadaniu Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU.
2. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) jeżeli najem lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego jednorodzinnego służy innym celom niż zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych najemcy;
  - 2) wynikające z prowadzenia przez Ubezpieczonego lub osoby, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, działalności gospodarczej polegającej na wynajmie lokali lub budynków;
  - 3) jeżeli umowa najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego jednorodzinnego nie została zawarta na piśmie.

KLAUZULA 15

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE PODCZAS ODBYWANIA PRAKTYK.

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego lub osób, o których mowa w § 5 ust. 2 OWU, za szkody wyrządzone w związku z praktyczną nauką zawodu Ubezpieczonego lub ww. osób poza siedzibą szkoły.
2. PZU nie odpowiada za szkody wyrządzone w związku z praktyczną nauką zawodów medycznych oraz zawodu farmaceuty, nauczyciela i pedagoga.